DAGSINS MEINING

Eingin sjónvarpsróður

Flestu føroyingar hava áhugað fyri tjóðarítrótt okkara - kappróðrinum. Og fólk í teimum bygdum, sum hava bátar í fremru rød, ganga við lív og sál upp í róðurin. Tað sóu vit, tá bátsmanningarnar úr Klaksvík komu norður, eftir at hava vunnið tríggjar føroyameistaraskapir. Á keiuni vóru eini 1000 fólk og fagnaðurin var stórur. Vit kunnu siga, at í dag er kappróðurin eitt høvuðssamtaluevnunum í Klaksvík, nú KÍ ikki hevur klárað seg væl í 1. deild í ár.

Nú stundar móti ólavsøku, og vit kunnu ikki koma uttan um, at við serligum spenningi bíða fólk eftir ólavsøkukappróðrinum. Hann er líkasum krúnan á verkinum. Í hesum róðrinum skulu bátsmanningarnar gera sítt ítarsta og geva tað seinasta, tey eiga. At vinna á ólavsøku er næstan tað saman sum at gerast føroyameistari.

Væl verður fylgt við frásøgnini í útvarpinum, men tað hevur kortini verið ein saknur, at vit ikki hava kunna sæð kappróðurin á sjónvarpsskýggjanum eisini. Nógv hevur verið funnist at Sjónvarpi Føroya, tí sjónvarpið hevur ikki sent fótbolt, og bara nøkur stutt kut frá kappróðrinum í fleiri ár.

Tað var tí gleðiligt fyri tey mongu, sum annaðhvørt ikki eru á ólavsøku, ella sum ikki hava møguleika at fara oman á Tingganes ella út á Molan, tá tað frættist millum manna, at sjónvarpið í ár fór at senda kappróðurin á Havnarvág. Men tann gleðin var stokkurt, tí fyrradagin frættist, at bæði Róðrarsambandið og ÍSF siga nei. Orsøkin er hon, at tað skerjir inntøkumøguleikarnar hjá Havnar Róðrarfelag. Hetta er ein andsøgn, tí fyri stuttum samtykti ÍSF eina áheitan á sjónvarpið um at senda kappróður.

Hinvegin er einki at ivast í, at HR missir inntøku, so tann grundgevingin er skillig úr sjónarhorninum hjá HR. Men vit kunnu eisini seta spurnartekin við, hvussu áskoðaraaviðurskiftini eru. Ikki skerst burtur, at tey eru vánalig.Tey, sum kunnu troðka seg fram á fremstu rød á Molanum ella á Tinganesi, síggja nakað, men tað er avmarkað, hvussu nógv fólk síggja. Tí eru tað nógv, sum slettis ikki fara til kappróðurin. Hinvegin, er veðrið gott, so fara fólk at hyggja og hitta fólk, vinir og kenningar. Men spell, at fólk kring landið - og sjálvandi fólk í Havnini eisini - ikki fáa høvið at síggja róðurin á ólavsøku, nú Sjónvarp Føroya hevði búgvið seg til at senda ólavsøkuróðurin.

Sosialurin

VIÐMERKINGAR

10 tinglimir vístu broytingaruppskotinum frá sær!

Jenis av Rana
tingmaður fyri Miðflokkin

Í øllum hurlivasanum í uppgerðini um pensiónir Landsstýrismanna hevur eydnast at døma allar flokkar og allar tinglimir at standa aftanfyri broytingaruppskotið og at eiga lut í eini roynd at sæta sær sjálvum. Seinastur at rógva uppundir hesa kollektivu floks- og tingmannaskuld, var varaløgmaður Høgni Hoydal í sjónvarpinum týskvøldið.

Fyri sannleikans skuld fari eg at minna á, at:
1) 10 tinglimir, úr 4 flokkum, vístu broytingaruppskotinum frá sær, teir atkvøddu ikki fyri tí.
2) Bert í 2 flokkum, Tjóðveldisflokkinum og Sjálvstýrisflokkinum, stóðu tingfólk øksl móti øksl og atkvøddu fyri broytingaruppskotinum.
3) Undirritaði, tíverri einasta umboð Miðfloksins á tingi, atkvøddi ikki fyri uppskotinum og er hetta fult í tráð við tær royndir, eg gjørdi fyri tveimum árum síðani at forða fyri, at grundarlagið undir hesum uppskoti, nýggja lønar- og pensiónsskipan tingmanna, varð samtykt.

Eg góðtaki ikki, og neyvan gera hinir níggju tinglimirnir, ið vístu broytingaruppskotinum frá sær tað heldur, nú at verða skuldsettur fyri at hava partsábyrgd av tí. Og tað er átaluvert, at politikkarar, ið standa aftanfyri broytingaruppskotið, rógva uppundir, at Miðflokkurin eigur lut ella ábyrgd í hesum, sum flokkurin hvørki átti, eigur ella ynskir at eiga lut í - til tess var, er og verður hetta broytingaruppskotið alt, alt ov høpisleyst!

Opið bræv til Bjarna Djurholm, landsstýrismann

Viðvíkjandi eftirlønini til landsstýrismenn

Seinastu dagarnar eru undirskriftir savnaðar at mótmæla pensiónsskipanini til landsstýrismenn, sum er lóggivin afturvirkandi til 1951. Landsstýris- og løgtingsmenn eiga at fáa pensión ájavnt við aðrar starvsbólkar. Tó skal sjálvsagt ikki verða lóggivið mansaldrar aftur í tíðina. Hesum sjónarmiði taka føroyingar undir við. Hetta er eisini greitt við teimum **8450 undirskriftunum,** sum eru savnaðar frá fríggjadegi 20. juli til mikudagin 25. juli á middegi.

Av givnum orsøkum hava tygum higartil einki beinleiðis havt við pensiónir landsstýrismanna at gera. Júst tí fara vit at heita á tygum um at tryggja, at broytingaruppskot verður viðgjørt og avgreitt í landsstýrinum at leggja fyri løgtingið.

Tí verður heitt á tygum at virka fyri, at pensiónsskipanin til landsstýrismenn gerst ein **sømilig skipan** og ikki sum nú, ein skomm fyri politiska lóggávuvaldið.

Ásannandi, at tygum vilja arbeiða fyri at fáa skil á pensiónsskipanini, verður henda áheitan og undirskriftirnar bornar tygum.

Vegna stigtakararnar
Hans Joensen
Ejler B. Viderø
Baldvin Baldvinsson

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri:
Eirikur Lindenskov eirikur@sosialurin.fo
Tiðindaleiðari:
Jústinus Eidesgaard justinus@sosialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Marjun Dalsgaard marjun@sosialurin.fo
Gudny Langgaard gudny@sosialurin.fo
Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
John Johannessen john@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Turið Kjølbro turid@sosialurin.fo
Stefan í Skorini stefan@sosialurin.fo
Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Myndamenn:
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Sosialurin í Norðoyggjum:
Postmoga 231
Nólsoyar Pálsgøta 1
700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo
Uppseting/prent:
Uppseting: Hestprent
Prent: Prentmiðstøðin
Útgevari:
Sp/f Sosialurin

Avgreiðsla:
Mán.-fri. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 311820, Fax 314720
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað
mánadag-fríggjadag klokkan 14[00]

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framihjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.

VIÐMERKINGAR

Landbúnaðarpolitikkur

Birgir Mohr,
Sandi

Tann nýggi landbúnaðarpolitikkurin hjá sitandi samgongu, sum ein av somu samgongu útvald nevnd hevur gjørt álit um og evnað lógaruppskot til, er komin á borðið. Lógin umfatar:
Nýggja jarðarlóggávu.
Nýggjan fyrisitingarligan bygnað.
Endurskipan av skuld hjá stóru festigørðunum.
Ábøtur á óðalsjørðina við lógarkravdum skerjingum.
Umskipan av Jarðargrunninum til ein sergrunn fyri nøkur.

Eitt stórt forarbeiði er helst lagt í hesi álit ella uppskot. Nógv kemur fram um ta søguligu gongdina innan jarðarlóggávu. Meiningin er helst at náa einum góðum máli við hesum ætlanum, men broytingarnar eru so ógvusligar, og broytingarnar hava so grundleggjandi fylgjur fyri øll, sum hava forbrotið seg við at eiga eina gyllin í jørð, eina trað ella meira, at tað skal vera máti við. Og slíkt kann ikki vera meiningin hjá nøkrum politikara ella politiskum flokki.

Hetta eru nøkur uppskot um eina kollvelting frá fyrri nøkur fá, sum helst hava veirð umboðað í nevndini, ið gjørdi uppskotið, meðan tey, sum hetta skal ganga út yvir, valla hava havt umboð við borðið.

Tilsamans ein stórbroyting innan landbúnaðin, eitt veldugt innhøgg í grundlógartryggjaða ognarrættin og í arvarættin til lógliga ognaða jørð. Ein stór skerjing hjá tí einstaka til at avgera frítt yvir síni egnu ogn.

Upp á sikt ein stórbroyting í livikorunum hjá vanligum bygdafólki, har tað almenna skal avgera alt – einki verður frítt ella frílynt longur fyri meðal hampafólk, sum eiga nakrar gyllin í jørð, ið tey skulu av við, so ella so, upp á longri sikt. Og við lítlum ella ongum endurgjaldi.

Umsitingin av hesum verkinum verður ógvuslig og kostnaðarmikil.

Um hesi uppskot gerast veruleiki, missa vanlig bygdafólk og nærum øll, sum ikki lúka merkingina »bóndi«, hvønn gyllin, tey eiga í dag innan fyri hesa øldina ella upp á nógv styttri tíð.

At tann fyrisitingarligi bygnaðurin eigur at verða broyttur er møguliga rætt, og eigur at verða lagdur undir Vinnumálastýrið.

At skuldin hjá teim illa støddu og skuldtyngdu gørðunum má umskipast, niðurfrystast ella partvís avskrivast upp á treytir, tað er í lagi.

Men so mótsigur nevndin sær sjálvari, tá hon vil selja festijørðina.

Nevndin sigur, at best hóskandi støddin á gørðum til vinnuligt brúk, eru festigarðarnir, og júst tí teir eru festigarðar og í flestum førum bert hesir. Hesir eru ikki arvaðir í smærri eindum, júst tí teir hava verið og eru festigarðar. Mjólkargarðarnir 4-6 merkur og uppeftir. Eitt sera gott og sakligt argument fyri júst at varðveita hesar sum festigarðar. Men nei, nevndin vil sleppa at selja hesar garðar til festararnar – og gera teir til ognargarðar. Hví? Ja, tað kemur ikki fram, hví tað skal vera best at eiga garðin, men Effersøe gamli skal einaferð hava sagt tað? Einki sakligt argument. Men nevndin fastheldur, at nú skal festijørðin seljast til festararnar fyri ein metingarprís – ikki fyri markðarprísin á landbúnaðarjørð – nei, uha.

Og skal festijørð seljast, áttu tað bert at vera tær smáu eindirnar, smáfestir og leigutraðir, og tá bert til marknaðarprís og helst, um tað letur seg gera, í fríari sølu. Men í ávísan mun letur tað seg kanska ikki gera, tí fyrilit má havast fyri teimum, sum sita við einum festi ella leigutrøð og vilja keypa.

Nevndin fyrislær nakrar »ábøtur« á óðalsjørðina, sum ert eru avmarkingar og skerjingar. Ognartøka í 10 ár, stór skerjing av fría rættinum at taka avgerð um egnar ognir og viðurskifti, dikteraðan arvarætt. Altso ikki, sum vit kenna tað í dag, ein avmarking í ávísum førum til ávís endamál, men ein stór avmarking yvir ein kamb hjá øllum óðalsfólki, sum eigur ein klodda av jørð, og uttan nakað endurgjald.

Hvat sigur jurain um slíkt?

Hetta ber týðuliga boð um, at eingin óðalsmaður ella -kona hava sitið við borðið, har hesir tankar bórust til uppskot. Bert festibøndur, skriviborðsbøndur, teoretikarar, (møguliga onkur spekulantur), og ein óavmarkaður fantasiur, sum ikki kendi sær hógv, nú tað galt hini – onnur, og at sæta sær sjálvum. Hetta sæst ikki minst í uppskotinum til tann nýggja búnaðargrunnin.

Jarðargrunnurin skal ikki gerast til ein vanligan peningastovn, nei, til ein serligan búnaðargrunn fyri nøkur fá útvald, sum skulu nýta hann til sertreytir at ogna sær alla búnaðarjørð í Føroyum fyri prísir, sum tey sjálv hava ásett og til fíggingartreytir, tey sjálv avgera via nevnda grunn. Og grunnurin skal sjálvandi ikki gjalda skatt.

Ja, tað ljóðar sum ein stuttlig søga, men er skotið upp sum álvari.

Nei, soleiðis nútímansgera vit ikki landbúnaðarvinnuna ella nakra aðra vinnu í 21. øld. Vit eru stødd í Europa, ikki í Kina. Tað eru ikki mao-kommunistar, sum hava gjørt hesi uppskot, men føroyskir liberalistar.

Hesi uppskot eiga at verða munandi meira viðgjørd og broytt, áðrenn tey koma til politiska viðgerð. Uppskotini eru fyri ein part ynskidreymar hjá onkrum festibónda, ella sokallaðum bónda, sum vil havan ógva jørð og nógvan pening, bíliga ella fyri einki, stóra makt, ógvusligt ríkidømi, samfelagsligar sersømdir útyvir hvat vit kenna í dag, uppá bekostning av flestu øðrum borgarum í Føroyum. Hetta vil broyta okkara samfelag – ikki bert til tað betra. Hetta vil jarðleggja alla mentan í sambandi við jørð, avtaka gomlu mentanina fyri at fáa nakrar ríkar harragarðsmenn. Vil gera tað ógjørligt hjá meiniga manninum at eiga ein gyllin í jørð ella eina trað.

Og tað er væl ikki meiningin???

Betur er einki kollveltandi at gera, men fara hóvliga fram við at broyta viðurskiftini fyri almennu búnaðarjørðina, so búnaðarvinnan lagar seg til marknaðartreytir, soleiðis sum allar vinnur í Europa gera tað, um tað ikki longu er farið fram.

Hetta er tann globala uppskriftin í Europa í 21. øld, sum øll lond og allir politiskir tankar hava góðtikið at liva upp til, um vit so dáma tað ella ikki. Marknaðartreytir er loysingarorðið ella gandaorðið fyri allar vinnur í dag. Tað noyðast vit at ásanna.

Eg trúði, at allir liberalistar elskaðu marknaðartreytirnar, men gakk?

Eru vit bert liberalistar og frílyntir, til tað rakar egnan pengapung ella hvat?

Spennandi at síggja, hvat tann frílynti, liberali FÓLKAFLOKKURIN, sum politiskt eigur ábyrgdina í løtuni á hesum øki, fer at siga til hesi uppskot!

Føroysk oljumentan

John Poulsen
Runavík

Í hesum døgum verður nógv fært fram í hesum ymisku fjølmiðlunum um vánaligu viðurskiftini í Føroyum tá tað snýr seg um at taka ímóti øllum tí fólki, sum kemur til land okkara í sambandi við oljuvinnuna, sum vit nú mugu sanna er komin.

Tað, sum mest verður tosað um, er tann stóri tørvurin á vertshúsum og øðrum tílíkum, sum tykist vera av so ómetaliga stórum týdningi fyri alt hetta fólkið, sum kemur til land **okkara** at arbeiða. Tað er sum um tað er skomm, at vit ikki kunnu bjóða teimum hetta.

At henda tíð og henda nýggja vinna koma at hava eitt stórt árin á land og fólk okkara er eingin ivi um, men tað áliggur okkum øllum sum føroyingum at gera okkara til, at hetta árin á fólk og mentan okkara er so lítið sum til ber.

Í hesum sambandi fari eg inniliga at heita á ráðandi fólk okkara, tað veri seg landsstýrið, løgtingið og serliga kommunustýrini, at tit **tora** at siga nei, tá umsóknir fara at koma á borð tykkara um loyvi til hetta ymiska, sum tit vita, ikki hoyrir til mentan og siðvenju okkara. Lat hetta fólk sleppa at ásanna, at soleiðis eru Føroyar, og soleiðis ætla vit eisini, at tær skulu verða framyvir til uppvaksandi ættarliðini.

Við vón um skilagóða oljuvinnu.